

M A G Y A R K U R I R

Bécsből, Kedden, Aprilis' 25-dikén, 1820.

Nagy Britannia és Irlandia.

Skotziában, a' Glasgowban és ennek környékein támadott nyughatatlankodásokra nézve semmi újabb változások nem történtek volt Aprilis' 4-dikéig, a' melly napon onnan ezen tudósítás tétetett. Az odarendeltetett fegyveresek a' csendességet megháboríttatni nem engedik: csak a' rossz mind e' mellett is, hogy a' munkások a' fábrikákba és egyéb dolgozó helyekre visszatérni nem akarnak, 's egész napokat az uczákon seregelve töltenek-el, 's csak estve oszlanak széllyel szállásaikra, a' Magistratusnak parancsolatját, melly azt kívánja, hogy estvéli 8 órakor mindenek otthon legyenek, pontosan telyesítvén. — Az Északi Anglus vidékekről Londonba érkezett tudósítások is szomorodva említik, hogy a' Carlislei dolgozók is a' Glasgowiak' systemáját kezdik követni, 's attól tarthatni, hogy egymástól példát vévén, Birminghamban, Manchesterben 's egyéb népes városokban is efféle kedvetlenségek fognak nem soká hallattatni.

A' mi azon katonai fegyveres mozgásokat illeti, mellyek, mint közelébbi újságunkban említettük vala, Manchesterben tétettettek, mint beszélük, azon környülállások által okoztattak, hogy a' Hunt pere, néminémű tekintetben reá nézve kedvezőleg ütven-ki, ezt a' Radikálisok mint a' magok' ügyeknek 's principiumaiknak győzedelmeskedését úgy ma-

gyarázták, 's oly beszédeket kezdettek folytatni, hogy az afféle özszeügyülekezésekre, mint a' milyent tavaly Augustus' 16-dikán tartottak volt, jussok volna. Az efféle beszédek 's egyéb indulatoskodások gerjesztették végezetre, mint látszik, azt a' hirt, hogy valóságos és szélesen kiterjedő özszeesküvés volna munkába vétetettve, melyre nézve jónak találta az Országglószék oda is katonaságot rendelni, a' melynek oda (mint a' Ministeri Kurir, a' ki ezen tudósítást közli, megjegyzi) Aprilis' 5-dikén meg kellett érkezni. Azonban, mint ugyancsak ezen újság megjegyzi, ezen napig még se' az egygyik se' a' másik részről nem történt volt semmi erőszakoskodás.

A' Leeds-i aszszony Radikálisok' klúbja arany emlékeztető pénzes (medallias) lánczot készítettett Huntnek ajándékba, a' melly 10 Guinére becsültetik. A' medallianak egygyik oldalára szabadság-sipkát festettek 's az alá ezen írást tétették: „A' szabadság' győzedelmeskedő bajnokja.“ — A' másik oldalán ily írás olvastatik: „Tiszteletjek' jeleül ajánlják Hunt Urnak a' Leeds-i Radikális Reformáló aszszonyok.“

A' feljebb felhozott tudósításnál Glasgowból egy újabbat Aprilis' 7-dikén közlenk a' Londoni újságlevelek. E' szerint még ekor se' fordultak volt elé Glasgowban és Paisleyben semmi veszedelmes erőszakoskodások: csakhogy egyeb-eránt elég kedvetlen volt az, hogy min-

den kézi munka egészen félbeszakad-
ván, több mint 60,000 fábrikás munká-
sok lepik-el naponként az uczákat. Ha
talán némelyeknek volna is valami kedve
a' munkára: eltartózatja a' többek által
való fenyegettetés. Falukon már tettek a'
békételenek némelly próbákat, arra, hogy
fegyvert szerezhessenek. Annak megju-
talmaztatására, ki a' közelébb költ újság-
levelekben említett lázzasztó czéduláknak
szerzőjét bejelenti, 3000 forintok hirdet-
tettek-ki. Hogy ez Angliában készült, ab-
ból gondolják, hogy sokszor emlittetik
benne a' Magna Charta, a' melly
nem illeti Skotziát. Minden féle gyáva
hireknek elterjesztése által iparkodnak a'
lázzasztók feltüzelni a' népet. Ezen gyá-
va hírek közzé tartozik a' sok közt, hogy
Kinloch nevű Radikális, a' ki nem ré-
gen a' száraz Európába futott által 's itt
keresett magának menedéket, innét szá-
mos Frantzia tisztekkel, kik a' régi Csá-
szári armáda' maradványi, Skotziába is-
mét vissza érkezett 's ott Regiment-tör-
zsöket formál; és hogy maga Frantzia
Marschal Macdonald, a' ki Skótziai ere-
detű ember, volna az, a' ki magára vá-
lolta volna azon munkát, hogy ősei ha-
záját radikálisi módon reformálja. — (Eze-
ket mind a' Ministeri Kurir írja).

Summázatok a' Londoni egyéb leve-
lekből Apr. 6-dikán 's 7-ikén: — „Fran-
cis Bourdett és Hobhouse, ma tartják West-
minsterben, így szoll a' Statesman, az
uczákon való fényes le-'s-feljárást (pro-
cessiót.) Ezen szempillantatban az egész
Londoni nép mozgásban van; a' házak'
fedeleit és ablakait a' városnak ezen ré-
szében sok ezer emberek lepték-el; pe-
dig nagyon esik az eső.“ — Aprilis' 7-
dikén ekképpen szoll ugyan ezen újság:
„A Bourdett és Hobhouse Urak' tegnapi
fényes pompázásának nagy vendégség

vetett véget a' Korona és Vasmacska ven-
dégfogadóban. Egyéb pohárköszönések
közt elefordultak az Amerika' független-
ségiért, 's Spanyol Ország' szabadságáért
való ivások is. A' nyomtatási szabadsá-
gért való köszönés ily szavakkal fejezte-
tett-ki: Éljen a' nyomtatási szabadság,
melly oly szükséges az Anglusnak, mint
a' levegő ég.“

Spanyol Ország.

Oberster Infantes, kiről emlitet-
tük, hogy a' Leon szigetén táborozó in-
surgens armádától vagy is inkább annak
vezérétől Quirogától bizonyos utasítások-
kal Madridba a' Királyhoz küldtetett
volna: oda a' Frantzia levelek szerint meg-
érkezvén a' Király' elejébe audientziára
bocsáttatott 's ő Felségének a' Constitú-
tzió' elfogadásáért szerencsét kívánt: de,
mint a' Journal-des-debats erőssíti, oly
nyilatkozatással — hogy az armáda, csak-
ugyan így is elfoglalva fogja tartani a'
nevezett szigetet a' Corteseknek öszszegyüle-
kezésekig, 's minthogy ezen armáda a' nem-
zet' javáért fogott fegyvert, le se' teheti
azt különben, hanem csak a' Corteseknek
(a' Nemzet' Rendének) kezeikbe. Egyéb-
eránt nincsen a' fegyveres seregeknek
semmi önn' haszonra célzó iparkodása:
csak azt ohajtják, hogy a' Constitúción
fundáltatott systemát megerössödve, 's né-
melly fellegzeteket, mellyeket még most
is fejeik felett lebegni szemlélnek, el-
oszolva lenni látszanak, melly boldog idő-
nek elkövetkezéséig kéntelenek lesznek
katonai állásba helyheztedve maradni.“
— Oberster Infantessel egygyütt Generá-
lis Gróf Calléja (Calderon) 's hadi Mi-
nister Cisnerosis, kiket insurgens ve-
zér Quiroda fogva tartott, megérkez-
tek vala Madridba: Kadiksban pedig

az egész Generálstáb letétetett, hogy hadi itélőszék elejébe állittatván az ott Mártzius' 10-dikén történt vérontásokról számot adjon. —

Azokat az Orosz, Pruszsus, Francia, Görög és egyéb szállító hajókat, mellyek a' végre fogadtattak 's gyűjtettek vala a' Kadiksi kikötőhelyekbe, hogy az árnádát az elpártolt tartományok ellen Amérikába vigyék, ezen kikötőhelyből már elküldöttek hazájokba, csak az Angliákat marasztották-meg, minthogy ezek rézzel vagynak boritva.

A' Cortesek' választatása már több tartományokban elkezdődött. Azt vették észre, hogy többire most is azok választatnak, kikből 1813-ban állott a' Spanyol nemzeti gyűlés: —

A' most folyó politikai történetekre nézve majd semmi se' foglalta az olvasó közönség' figyelmetességét oly nagyon el, mint ezen kérdés: Hogy mit fognak már most egygyütt az anya Spanyol Ország és az ettől elpártolt Spanyol tartományok tenni? Hogy az anya Ország mostanság Amérikába újabb seregeket küldeni nem készül, mutatja az, a' mit feljebb iránk, hogy a' szállító hajókat Kadiksból hazájokba küldötte. Hogy az elpártolt tartományok a' hosszú hadakozástól jó szívvvel megszűnnek, ezt is könnyen el lehet hinni. Csak erre a' kérdésre bajos felelni, hogy miképpen fognak megegyyezni. A' Párisi Jousnal-des-debats következő módon fejtí-meg ezen nehéz kérdést: — „Mi, úgy mond, úgy itélünk, hogy a' mellett is, hogy a' Londonban lévő Veneczuélai Agensek kihirdették, hogy Columbia nem fog többé az anya Spanyol Országhoz visszatérni, csakugyan nagyon hihető dolog az, hogy minden úgy nevezett tengereken-túl-lévő Spanyol tartományok vissza fognak legalább pro-

visoriai módon a' Constitútzionalis anya Spanyol Országhoz csatolódni. Vélekedésünket a' következő principiumokon fundáljuk: Mikor 1810-ben az Amériikai Junták a' Spanyol Cortesekkel alkudoztak, csak e' három pontokat kívánták: — 1. Hogy a' politikai és képviseleti jusok' minémüsége a' plántatartományok és az anyaország között egyenlő legyen. (Ezen pontot a' Constitútzio már eligazította, minthogy az által minnyájoknak jussaik egyenlökké tétettek). — 2. Hogy a' földnek minden terméseit és az industriának minden szerzeményeit valamint az anya Spanyol Országba úgy minden idegen tartományokra, szabadon ki, és minden idegen portékákat magokhoz éppen oly feltételek alatt beviessenek a' Spanyol plántatartományok magokhoz, mint a' melly feltételek alatt azok magába az anyaországba bevitetnek. (Ezen kívánságnak teljesítését is meghatározták volt a' Cortesek). — 3. Hogy minden monopolium, melly a' plántatartományokban gyakoroltatik, eltörlődjék, de úgy, hogy a' Fiscusnak innét következő kárvalása, az úgynevezett egyenes adózás által pótolassék-ki. (Ezen kívánságnak teljesítését is csak a' Finantzia' közönséges elintéztetésének időpontjáig halasztották volt el a' Cortesek). — „Igy hát (ekképpen folytatja szavait az elől megnevezett Journal) által nem láthatjuk, hogy mi okok akadályoztathatnák-meg már most Buenos-Ayrest, Chilit és Veneczuélát abban, hogy magokat Spanyol Országhoz vissza csatolják. Tudjuk, hogy Buenos-Ayres, Generál Artigás, és Paraguaynak városai, egygyütt ellenségeskednek; hogy Chiliben Papok uralkodnak; és hogy Veneczuélának belső tartományai Bolíviától függenek. Csak ezen tartományok azok, mellyekben a' függetlenséghez való hoz-

zászokás nemzeti lelket és politikai független fennállásra való vágyodást fejtette ki, a' melly nemzeti tulajdonságok helybéli Országlást tesznek - fel, melyhezképest az ezen tartományokban lakó emberek' elméjében már mintegy meggyökerezettnek lenni látszik a' függetlenség' csirája. Meksiko, Peru, Havannah, Porto-Ricco, és S. Domingo ellenben, valamint szintén a' Filep' szigetei is telyes csendességben élnek; tehát könnyen megeshetik, hogy ezekben a' Királynak Márztzius' 7 -dikén kiadott végzése békességesen elfogadtatik; megeshetik pedig az is, hogy némelly helyeken a' Kadiksi vérontáshoz hasonlókra fog alkalmatosságú szolgálni. Általjában vévén, egy ily nagy és hatalmas Monarkhia' ennyi felé hasadozott részeinek ismét egy egyetlenegy hatalmas Constitúzionális Monarkhiáválehetéssek annyira hizelkedni látszik a' nemzeti kevélységnek, hogy feltehetjük, hogy az Independens Fökön, kik közt csak Bolívar és Artigas birnak megkülömböztetett talentumokkal, 's azoknak dicsősségre és uralkodásra való vágyodásakon, győzedelmeskedni fog. Az idő mutatja-meg."

Azt erősítik ugyancsak némelly Londoni levelek, hogy a' Spanyol Országi történetekről való hírnek Északi Amerika lett első elterjedése olyan gondolatra adott sokaknak alkalmatosságot, hogy ha kedvellik ezen Egygyesült Státusok némelly Spanyol tartományoknak szabadokká tételését, jó leszen az ő függetlenségeknek megismerésével nem soká késedelmezni, mert különben egészszen elkéshetnek véle.

A' Finantziai fogyatkozásoknak elhárítatásokra nézve ily végzést adott - ki az Országló Fő Junta helybehagyásával a' Király:

A' Státus' közönséges adósságainak lefizettetésekre fordittatnak — "

„1)szor; A' Santiagoi, Alkantarai, Calatravai, és Montesiai Rendek' minden megüresedett és ezután megüresedni fogó Kommandórségeiknek jövedelmeik, valamint szintén a' Jerusalemi Szent Jánoséi (Málthai) is, melynek jószágai és jövedelmei már 1813-ban a' Corteseknek végzése által ugyan ezen célra határozottak.

2)szor; Az Albai utolsó Herczegaszszonynak jószágai, mellyek a' Koronához csatoltatva voltak; továbbá minden Mostren eos nevezet alatt esmeretes, vagy oly jószágok, kiknek tulajdonos örököseik nem esmertetnek; 's általjában mind azok a' jószágok, mellyek a' nemzet' tulajdonának tartatnak.

3)szor; Addig is, míg a' Cortesek a' Királyi Patrimonialis jószágokat megvizsgálhatnák és a' nemzeti jószágoktól elváloszthatnák, meghatározta a' Király, hogy az Albuferai és Alcudiai tóknak és mocsaros helyeknek (ligeteknek) terméseik és minden jövedelmeik (ha ászat 's egyebek) a' mult Márztzius' 7 -dik napjától fogva, mellyen a' Király a' Constitúzióra meg esküdött, a' Státus' adósságainak kassáiba follyanak.

Generalis Ferraz, a' Kadiksi új Kommandáns, hogy a' nép bizodalmát annál jobban megnyerhessé, 's a' maga bizodalmát is a' lakosok eránt megmutassa, nem csak hogy azt megtiltotta, hogy a' Kadiksi uczákon semmi fele fegyveres seregek le-'s-fel ne járkáljanak, hanem még a' maga szállása elöl is elküldötte a' strázsza csapatot.

Az akasztás, melynek eltöröltetése eránt már a' Cortesek törvényt hoztak vala, most, ugyan ezen törvénynek ereje szerént, az egész Országban, 's általjában

minden nemű büntételekre nézve, eltöröltetett. A' halálra ítéltetett személyek fővétel által végeztetnek-ki a' világból.

Az úgynevezett Josephinusokra, vagy azon Spanyolokra nézve, a' kik Bonaparte Jósef volt Királlyal tartván, Ferdinandus Királynak az Országba lett visszatérése után, onnét kifutottak vala, az Országgló Fő Junta által oly Hirdetés tétetett közönségesse, hogy hazájokba minnyájan visszatérhetnek, 's minden jószágaik vissza adattatnak.

Frantzia Ország.

A' Párisi Constituzionelnek felelettel tartozó Redaktora Bidault, a' Párisi Esküdtek ítélőszéke által öt esztendeig tartó fogságra, 1200 Frank büntetésfizetésre, 's a' per' költségének is megfizetésére ítéltetett per Contumatiám, azért, hogy, mint az ítéletben kimondatott, az itt alább következő cikkely által népet polgári hadakozásra ingerlette. A' cikkely e' volt: “

„Páris Februar. 24-dikén: A' múlt éjjel több házakra fenyegető czédulák ragasztattak és Számkivetésbeküldendőknek laistromaik terjesztettek - el, a' mellyekben Generálisoknak, Manufaktúristáknak, Mívmestereknek és Tudósoknak neveik találtattak. Az Ultraroyalistáknak búvó-gyűléseikben csak 20,000 embereknek fejeik kérettettek; ismét más gyűlések megelégedtek háromszáz emberfövel, hanem ezek 15,000 embereknek deportáltatását kívánták. Ily plánum is jovaltattott ugyan ezen Ultra-klubokban: Louvelnek jó leszen módot szolgáltatni arra, hogy magát fojthassa-meg, azért, hogy így annál jobban lehet a' Frantzia nemzetet vádolni, 's a' Louvel' halálát az ő bűnös társaira kenni, mert néki bűnös társainak nem lenni, ugyan ezen klubok

szerént, lehetetlen. Azután annak kellett volna történni, hogy a' sorompók bezárattatván, az uczákon minden feláldozni való emberek, kik már kijegyeltetve volnának, megtámodtassanak; a' Constitúzió eltöröltessék; a' régi ország-lás visszaállittassék; a' Constitúciónális nyomtató sajtók mind öszszetörettessenek; 's az, hogy ezen eszközök általa' Monarkhia megtartatott légyen, proklamáltassék.

Louvelről úgy beszéltek, hogy az ő elő-kikérdeztetése, melly mind ez ideig a' Pairek' kamarája előtt folytattott, már annyira elvégeztetett, hogy ezen hónap' 24-dikén az ő közönséges ítélőszék' elejébe lejendő kiállittatása is meg fog történni.

Ujabb Ujságok.

Nagy Britannia. — A' Glasgowi néppezsgés veszedelmesedik inkább hogy sem csendesedne. Egy öreg katonából (veteránusokból) álló csoport, valami embert fogház felé kísérvén azért, hogy az Országglószéknek hirdetését leszakasztotta, 's a' nép körülette nagyon öszsze kezdvén tolakodni, arra tüzet adott, 's egy vén asszonyt nagyon megsebesített, melyre a' nép széllyel oszolván, a' csendesség helyreállott. — A' Carron víze mellett Kilsysthnél 60 Radikálisok 19 Huszárokkal és 9 Polgárlovassággal szembe szállván, megverekedtek, mind két részről sebesedtek-meg: de végre a' Radikálisok csakugyan meggyőzöttetvén, néhányak elfogattattak. Tizenegy személyek, kik a' magát úgynevező Országgló Biztosság' tagjainak tartatnak, fogságra tétettek. Még eddig ugyan semmi nagy erőszakra nem vetemedtek a' Glasgowi Radikálisok, hanem minthogy dolgozni telyességgel nem akarnak, félni lehet,

hogy nem soká erőszakra is vetemedni fognak.

Spanyol Ország. — A' Toledo-i Primátziális Egyház' Káptalannya, Mártzius' 25. dikén, a' Constitúziót az Evangyéliumra való megesküvéssel elfogadta. A' pompán a' városban találtató minden Papok jelen voltak. Az ájtatos foglalatoskodás Te Deum énekléssel koronáztatott.

A' Cortesi választásokra nézve oly parancsolat ment széllyel a' Belső Minis-tertől minden Spanyol tartományokra, hogy a' Corteseknek 1813-dikban Jun. 4-dikén költ végzése, melyben a' rendeltik: Hogy, ámbár a' Constitúciónak határozása szerént a' Világi Papok ugyan a' Válosztásban részesülhetnek, de a' Jerusalemi Sz. János és a' Calatravai, Alcantarai, Santiagói 's a' Montésai Rendek' Ritterei, nem csak hogy magok az Ország Rendjei tagjaivá nem válosztathatnak, hanem még csak a' Válosztás' munkájában se' részesülhetnek, szorosán megtartattasék.

Északi Amerika. — Ezen oriási, lépésekkel hatalmasodó Szabad Országnek tengeri ereje áll mostanában: 36. linea hajókból, a' mellyek közt a' kisebb 74 ágyus 25 fregátokból, a' mellyek 14 ágyustól fogva 44 ágyusok, 23 apró hadi hajókból, 's nagy számú ágyus csajkákból.

Württemberg. — A' Királynak, Paulina Princzászszonnyal, Würtembergi Lajos, meghalálozott K. Herczeg' léanyával való házossági özszeadattatása, Stuttgartban, Udvari fény es pompával végrehajtatott.

A' Hamburgi újság azt a' megjegyzést közli, hogy a' Párisi Journal-des-debatesnek az a' hirdetése, mellyel mint sok egyebekkel annak megmutatására czelzott, hogy a' mostani özszeesküvések a'

világnak legtávolabb részeire 'is ki volnának terjesztetve, nem telyesedett-be. Ez a' hirdetés, mint a' nevezett Journálból más újságokkal egygyütt mi is kiirtuk, a' volt, hogy a' mult Jan. 1-ső napján Cuba szigetén is proklamáltatott volna a' Cortesek' Constitúziója.

* * *

Orvosi nevezetes megjegyzés. — A' Belgiumi újságlevelek Petersburgi Orvos Salvatori Urnak ily irását közlik: —“

„Kötelességemnek esmerem egy nevezetes észrevételt, mellyet tavaly a' Pultawai tartományokban tettem, közönséggé tétetni. A' Gadici vidékek' lakosai, nem tudom se' hogy mi módon, se' pedig mikortól fogva, azt vették eszékbe, hogy, ha valamely embert vagy állatot, más, d ü h ö s ember vagy állat megharap, a' nyeldeklőjén valami genyecséges hójagok mutatják magokat, mellyek a' harapás után a' 13-dik nap felé, felpattogzanak, és pedig a' dühösség jelei is csak ekkor, t. i: a' 13-dik nap felé mutatják magokat: de a' mikor már a' betegség is többé meggyógyítottódnak nem tartatik. Orvoslásához a' 7-dik nap szoktak hozzá fogni. Valami éles szerszámmal a' beteg' nyelvkötőin találtató hójagokat kifokasztván arra vigyáznak, hogy a' beteg az azokból kifolyó genyecséget ne nyelje-le hanem szorgalmatosan köpdösse-ki, 's a' száját sós vízzel gyakorta öblintse vagy mossa-ki. A' fennmegnevezett vidékek' lakosai ezen orvosi szernek hathatóságát megesmervén már nem is nagyon félnek a' dühösségtől. Én ezen orvoslási módnak még eddig ugyan csak egy példáját láttam, de a' melynek valóságos igasságáért mindenkor felelhetek is.“

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

B é c s.

Császár és Király ö F. ge még 1807-ben megengedni méltóztatott vala a' K. Magyar privilegiált hajózási Társaságnak, hogy a' Kulpának hajózásra alkalmatossá-
tevése helyett, inkább a' Karlsstadt és Fiume, Buccari, és Porto-Re között a' száron való alkalmas közösülést állítsa-fel, egy egészen új és mesterséges út által, a' melly út a' közben fekvő hegyeken és és erdős örvényeken által az Adriai tenger-nél 2930 lábnyomnyi magossábnnyira, 's a' már fenn álló úgynevezett Károly' útja minden hirtelenmeredekségeinek elkerülé-
sével, mennyen-el. — Ezen út, mellyet annak csináltatóji, a' nékiek adatott hatalom szerint Ludovika' Utjának neveztek, már egész a' Porto-Rével való mellelegi öszcsatolódásig oly mesterségesen elkészült, hogy a' hol legmeredekebb, a' há-
gás nem tesz' többet rajta, egy ölen, 3 és $\frac{1}{4}$ -gyedrész czolnál. — Császár és Király ö Felsége tehát azon hasznokra való tekintetből, mellyeket ezen nagy út, részint a' tengeri vidékekre részint az egész Monárkhiára is hajtani fogna, tekintetbe
vévén, a' Ludovika' Utja társasága' érde-
meinek megesmerésül, 's másoknak is hasonló próbatételekre való serkentetés-
sekre, ezen Társaságnak, nunkája használása végett ötven esztendőig tartó privilegiumot adni, kegyelmesen méltóztatott.

Tudományos Dolgok.

Székes Fejérvár Apr. 15-kén 1820. — Tudva vagyon a' Keresztények előtt: hogy a' hajdani Jerusálemi Városnak inségei: úgy mint az éhség, a' pestis, és a' zsidó tyrannusoknak égtelen a'

népen való kegyetlenkedései, mellyek az említett várost végképpen meg is emész-
tették, oly irtóztatók voltak, hogy az Isten Fiának szemeiből is szánakodó könnyeket eleve 40 esztendővel kifatsartak: látván a' várost, sira azon: És azt, a' mit ugyan azon alkalommal meg-
jövendőlni méltóztatott: nem hagynak te benned követ a' követ: miképp' tellyesítették betű szerént, 's akaratjok ellen is a' Romaiak, megirta a' zsidó Iró és szem-tanú Flavius József: ki-
nek tanúságát, mivel a' kereszténységet czáfolhatatlanúl a' zsidók vaksága ellen erőssiti, én deákból hazai nyelvre azok kedvéért szoritottam (németre pedig lefordítottam) a' kiknek régi fordításait olvasni módjok nem volna. A' Munkát némely észrevételekkel és jegyzésekkel ékesítettem, mellyek Józsefben nem talátnak. — Helyben a' Gymnaziumi Director Urnál, köttetlennek 1 fl. 20 xr. VV. az ára. Megszerezhetni Posonban és Györött Schvajger, Pesten pedig Eggenberger Könyváros Urak által. P. G.

Jelentés a' Magyar História Kedvellőinek.

Geschichte des Ungrischen Reichs. Von Johann Christian von Engel, k. k. Consitorialrathe, wirklichem Hof-Secretär bey der k. Siebenbürgischen Hof-Kanzley, Hof-Bücher-Censor, Beysitzer der Gerichtstafel das löbl. Zipser-Comitats, Bürger seiner Vaterstadt Leutschau, Correspondenten der k. Gesellschaften der Wissenschaften zu Göttingen, Prag, München und Warschau. 5 Theile in gr. 8vo. Wien 1813—1814. Bey Friedrich Volke. 45 fl. V. Cz.

Jelenvaló Munka tizenhatsz eszteni szorgalmatos vizsgálásoknak 's erős igazságszeretetnek következése; utolsó hagyományja ez, nagy érdemű, fájdalom, korán elhalt Írójának, mellyel Hazáját megtisztelte.

Nem engedi a' hely e' hatalmas Munkának tartalmát ez úton bár röviden is előadni. Mellyért is légyen elég arról itt e' következendők említni:

Tsak nem lehetetlen a' Magyar Histórianak velejét fontosabban adni elő mint abban van; sőt meg kell vallani, hogy az Író a' Bézvezetésben feltett kérdést, 's azt az ígéretet, hogy Hazájának olly polgári Históriat adjon, melly az eddig megjelenteknél tökéletesebb lenne, mesteri módon megfejtette 's bétöltötte; dítsérettel kell róla megjegyezni a' többi jók közt azt, hogy leg kissebb környülállásra is, melly ez ország' társasági egyesületének köteleit majd tágította, majd zorosabban öszve vonta, kihatott gondos figyelme. A' Magyar Constitutiónak mind az Ország-Gyűléseken mind azokon kívül való kifejtődéseit Erdélynek történeteit, 's annak az Austriai Ház alá jutását; az egyházi Reformációnak béfojását a' Magyar dolgokba, sokkal kielégítőbbleg mutatá-meg mint előtte más akárki História-Íróink közül. A' Bocskay, Tököly, Rákóczy 's a' t. és az úgy nevezett Eperiesiensis Laniena történeteit is jobban elő adva sehol sem találjuk. A' Pray által elmel-

lözött Serbusokról is nyomosan értekezik.

Nevelik az egész Munka használhatóságát a' Csaplovics Úr kettős Lajstroma az 5-ödik Darab végén, úgy a' boldogult Írónak jegyzéseiből szedett Függelék és Észrevételek.

Ezen Munkának 60 fl. V. Cz. -ból álló előbbeni ára néminémű akadály volt annak megszerezhetésének. De elhárítván ezt az időnek környülményei, 's alólírt, annak árát 45 fl. V. Cz.-ra vihetvéle; reményli, hogy új Előfizetés útjának nyitásával kedves szolgálatot teszen az azt kedvellőknek. E' részben vagy magánál az alólírt Kiadónál, vagy, Pesten: Eggenberger, Hartleben és Kilian; Posonban: Landes és Schweiger; Szebenben: Hochmeister, úgy más Könyváros Úraknál tessék az azt akár egyszerre, akár Darabonként megszerezni kívánóknak magokat jelenteni. Jövö Májuson kezdve minden hónapban által lehet venni egy Darabot, mellynek vételével az azt követőre szükség előre fizetni. October 1-sőjével szakad-meg a' darab számra való előre fizethetés, a' melly idő után tsak együtt lehet megszerezni a' Munkát. Arra egy Darabnak előfizetés útján 9 fl. V. Cz. A' Levelek és Pénzek francóztatni kéretetek. — Bécsben, Aprilisben 1820.

Volke Fridrik,

(öbere Bäckerstrasse Nro. 810.)

A' Bank Actiak' darabja (mellyek 1000 Rf. V. Cz. és 100 Rf. Conv. Pénzről vagynak fizetődött Apr. 22-dikén 602 $\frac{1}{4}$ — 24-dikén 602 $\frac{1}{4}$ forint Huszas Pénzben.)

Redaktor: Pánczél Dániel; nyomtatja Hirschfeld Felix.